

Intervju med Stortingspresident Masud Gharahkhani (Arbeiderpartiet.

Intervjuleder er Eilif Hallingstad Finnseth, prosjektleder hos Unge funksjonshemmede.

Intervjuet er transkribert med hjelp av KI, og rettet på av Eilif Finnseth.

Hele intervjuet

Eilif Finnseth

Hei Masud. Du er jo stortingspresident her på Stortinget. Vi er jo veldig takknemlig for at vi får lov å gjøre et intervju med deg. Nå i høst, 8. September så skal det være stortingsvalg. Da skal vi fylle dette bygget med nye representanter som skal jobbe for det norske folk. Vi i unge funksjonshemmede er jo veldig interessert i hvordan man kan fjerne barrierer i demokratiet vårt. Vi vil jo at flere skal delta som unge og unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer. Det er derfor vi er her med prosjektet Barrierefritt demokrati, og intervjuer deg for å høre litt om Stortinget da som vi skal fylle. Og det første som jeg lurte på da. Du er stortingspresident.

Hva er din rolle her på Stortinget?

Masud Gharahkhani

Først så jeg bare lyst til å si hjertelig velkommen da til demokratiets hjerte Stortinget. Og så er det som vi alltid sier en viktig del av vår demokratiske reise har jo handlet om deltakelse og representasjon. Så det er et veldig viktig tema. Glede å ta del i det altså. Hva gjør en stortingspresident? Det er jo spørsmålet jeg ofte får, ikke sant? Det ene er at du er jo en tillitsvalgt for alle de 169 som sitter her på Stortinget av folkevalgte, og det betyr da at min viktigste oppgave er å sørge for at demokratiets hjerte fungerer. At de og alle ansatte her kan gjøre jobben sin og alle prosesser av dialog med regjeringen. Sørge for at vi får vedtatt ting til riktig tid, sammen med et presidentskap som blir på en måte et slags styre, et fellesskap og vi jobber sammen.

Så er det da slik i Norge at du har først kongen og etter kongen så kommer stortingspresidenten og deretter statsministeren. Det er ikke på grunn av meg, men det er på grunn av hva jeg representerer, ikke sant? Det er Stortinget, så det betyr også at det er en offisiell rolle. Så kommer det da la oss si presidenter eller statsoverhoder fra andre land på besøk til Norge. Så kommer dem først innom kongen og etter hvert gjennom Stortinget. Da tar jeg de imot på vegne av oss alle sammen, og da er det ofte at møtene er her på kontoret dere er i nå.

Så president Zelenskyj og mange andre har vært i dette kontoret her når vi har hatt samtaler. Og så har du da litt tid til overs da. Da kan du prioritere å sette dagsorden selv, og for meg så har det vært å stå opp for frihet og demokrati, for det er de verdiene som gjør at vi er et godt land å bo i. Og så er det da frivillige lag og organisasjoner fordi Norge går ikke rundt uten frivillighet.

Eilif Finnseth

Ja. Jeg hadde også et annet spørsmål fordi at nå som du jobber med Stortinget. Du har jo forklart litt rollen din i Stortinget, og at du lager også en møteplass som blir vist ganske

tidlig til offentlige besøk. Du har jo valgt dette på en måte som du har stilt som folkevalgt og blitt stortingspresident. Er det noe som er særlig på en måte interessant med Stortinget, som kanskje ikke jeg vet?

Masud Gharahkhani

Fordi som jeg alltid sier liksom, hva er Stortingets oppgave? Det er å vedta lover. Det er å sørge for at man har en politikk på hva skal være inntekt, altså hvordan skattene fordeles her i landet. Og så er det da å holde kontroll med regjeringen. Det høres kanskje litt sånn brutalt ut, og det kan det jo være. Men det betyr at liksom all makt i denne salen da, ikke sant? Folk stemmer på storting, og så er det Stortinget som bestemmer hvordan politikken og Norge skal være. Jeg tror det som overrasker mange. Det er at når man kommer og ser stortingssalen, er at de mange andre parlamenter så er man da fordelt ut i fra hva slags parti du representerer.

Sånn, arbeiderpartifolk sitter et sted og Høyre folk sitter samlet et annet sted, mens i Norge så sitter vi fra valgkretsen vi har valgt innenfra. Naturlige årsak for det var jo ikke så mange partier når man etablerte Stortinget en gang i tiden, men vi beholdt dette fordi det gjenspeiler to ting. Det ene er at vi er først og fremst valgt fra valgdistriktet vårt, altså skal sørge for at for min del da som er fra Buskerud, at folk fra Buskerud som har valgt meg inn på Stortinget, at jeg skal sørge for at de har det bra. Og det andre symboliserer at når jeg sitter ved siden av en høyremann og jeg er arbeiderpartimann, at vi også kan samarbeide til det beste for nasjon.

Det har jeg lyst til å si det er det unike med Norge at vi har den demokratiske kulturen. Når det virkelig gjelder så legger vi et partipolitikk til side og så samarbeider vi sammen. Eksempelet på det er Ukraina eller langtidsplan for forsvaret. Sånn er det ikke i alle andre parlamenter, men det er altså sånn det er i Norge og det skal vi være stolt av.

Eilif Finnseth

Du nevnte at du er folkevalgt i fra Buskerud. Vi har 15 fylker, vi har hatt 11, men vi har 19 valgdistriktet. Hvorfor er det så komplisert?

Masud Gharahkhani

Nei altså. Det har jo vært ulike sånn regionreformer da, ikke sant? Om hvor mange fylker vi skal ha, men valgdistriktene har jo vært 19. Og det har også noe med liksom representasjon, ikke sant? i Norge så er det jo slik at antallet mandater i Stortinget blir fordelt ut ifra både innbyggernes størrelse, altså antall innbyggere som du har i det valgdistriktet da. I ditt fylke, men også geografi.

Så det er jo liksom noe med at man har hatt mange vurderinger og diskusjoner, om man skal endre det. Men man har valgt å beholde det, og det tror jeg har funket ganske greit. Selv om det kan være litt sånn komplisert at det er litt færre fylker når det kommer til fylkestingsvalg enn det er til stortingsvalg, men vi har valgt å beholde.

Eilif Finnseth

Ja, apropos en annen ting som vi har på en måte valgt å beholde. Vi har jo stortingsvalg nå på en mandag. 8. September. Mandag. Det er den kjedeligste dagen i uka. Hvorfor har vi valgdagen på den kjedeligste dagen i uka?

Masud Gharahkhani

Ja, det er vel en kombinasjon av både grunnloven var da som sier noe at du skal valg hvert fjerde år, ikke sant? Og så er det noe om at det skal være denne mandagen i september da. Men jeg tenker, er ikke det bra da at du starter en ny valgperiode på starten på en uke? Altså da folk stemmer. Og så er jo kanskje det som er forskjell på Norge kontra mange andre steder er jo. Altså noen land, så har man jo felles valg både til storting og kommune.

Mens i Norge så har vi jo ikke det, for vi har sett at det er greit å ha fokus på Stortinget når Stortingsvalget skjer, og når det er kommunevalg så er det liksom kommunevalg. Og så har vi heller ikke den strukturen da i, la oss si i Danmark, hvor en regjering selv kan liksom bestemme innenfor en viss periode at "nå skal vi ha valg den og den datoen". Så det er liksom en fastsatt tid og dato, og det har funket greit for Norge, selv om vi må jobbe med å øke valgdeltakelsen da som er en utfordring for mange steder uansett.

Eilif Finnseth

En ting som gjenspeiler vårt demokrati i forhold til andre demokratier. Vi har jo representativt demokrati som vil si at vi velger personer som representerer oss. Andre land har mer på en måte direkte demokratier, og så har man andre demokratiske strukturer som fungerer litt annerledes. Finnes det andre demokratiske strukturer som kanskje kunne funket bedre i Norge?

Masud Gharahkhani

Dette er jo liksom noe som diskuteres hele tiden, og hver gang man har gjennomgang av ulike valglover, så blir det en diskusjon om liksom. Hvordan er det i andre land. Så det er kanskje litt sånn der typisk da en sitter på Stortinget selv, og synes det er en grei ordning. Men jeg har jo besøkt veldig mange andre parlament. Og jeg tror liksom det unike vi har her i Norge med representasjon. Det ene er at det er ikke pengene som avgjør om du skal kunne komme inn på Stortinget eller ikke. Mange steder, så er det penger. Det andre som jeg synes også er veldig fint, og det kan høres veldig nerdete ut, men det er at du har en partistruktur i Norge. Hva betyr det, ikke sant? I mange parlament så er det jo liksom en sånn. "Solospiller" da, kanskje. Mens hvis du skal faktisk få et parlamentet som funker, så er det noe å faktisk få vedtatt noe.

Hvis du ikke får vedtatt noe i det hele tatt, så går det både over tilliten til politikken, men det går først og fremst utover innbyggerne. Sånn at det er slik at når du representerer Arbeiderpartiet eller Høyre, så er det ulike syn der også. Det gjelder alle partier, men du blir enig i partiet ditt og så når du kommer til stortingssal så stemmer du som en blokk, og det har jo gjort at vi faktisk får ting vedtatt da. Og hvis du også ser på Stortinget i dag, så vil jeg jo si at det ene er at du har representasjon fra hele landet. Selv om det ikke bor mange i

nord, så er vi opptatt av at nord også skal være representert. Geografi er en betydning, og vi har 45% kvinneandel. Det er ganske bra, og det skal vi være stolt av. Likestilling er en viktig del av norske verdier. Så er det slik at du har godt voksne. Du har unge og ulik bakgrunn og ulik yrkesbakgrunn, sant? Det er bra, altså. Det er viktig for når ulike stemmer er her, så blir også de politiske beslutninger bedre, og det må vi ta vare på for framtida.

Eilif Finnseth

Du nevnte jo det med å få gjennomslag i politikken og sånn. Vi har jo i dag en mindretallsregjering. Det er et parti som sitter i regjering, altså Arbeiderpartiet. De har jo ikke flertall, og derfor de kalles mindretallsregjering. Men hvordan fungerer det? Hvordan får de politikk gjennom?

Masud Gharahkhani

Det er litt sånn som jeg sa, sånn at Johan Sverdrup da som er liksom parlamentarismens far. Han sa all makt i denne salen. For utgangspunktet er jo at folk stemmer jo ved et stortingsvalg, så de sier noe om hva slags politikk og hva slags politikere og hva slags parti du ønsker skal styre landet. Og så er det da et flertall her i stortingssalen da som bestemmer hva slags statsminister du skal få og hva slags politikk du skal få. Så har du en flertallsregjering, da har du flertall her i salen, og du blir enig i regjering. Men når det ikke er sånn nå, så betyr jo det at Jonas Gahr Støre da legger fram et budsjettforslag slik Arbeiderpartiet ser det. Så må du da føre forhandlinger på Stortinget, så når dere har kommet innom idag, så har det vært en viktig dag, fordi det er jo revidert nasjonalbudsjett. Så i dag så har man faktisk blitt enige om det, så jeg snakket jo med Tuva Moflag da som leder finanskomiteen og representerer Arbeiderpartiet. Så jeg tror ikke hun har sovet på 48 timer.

Sier litt om at det er tøffe runder, men det som er fint i Norge, er at selv om det er tøffe runder, så kommer en fram til enighet da. Så poenget er at du er nødt til å ha nok mandater i Stortinget bak deg. Da kan du gjennomføre den politikken du ønsker. Det blir jo mer action her i stortingssalen da, men det fine er at selv om det er tøffe og lange dager, så kommer vi i mål, for det betyr noe. For hvis man ikke kommer i mål som du finner eksempler på også i demokratiske land, så betyr jo det at det blir usikkerhet om lønninger til folk, og om man har nok ressurser til å gjøre de ulike oppgavene som velferdsstat da. Men sånn er det ikke i Norge og det er bra.

Eilif Finnseth

Vi er jo Unge funksjonshemmede. Vi er jo en paraplyorganisasjon. Vi har 38 medlemsorganisasjoner med over 25.000 medlemmer. Mange av dem unge personer som kan oppleve behov for å få politiske gjennomslag, for å kanskje få innfridd rettigheter, for bedre helsetilbud eller fritidsaktiviteter. Mange ulike politiske saker som man kan brenne for. Jeg lurte litt på hvordan man kan få gjennomført politikk hvis man ikke er politiker selv. For vi jobber tett opp mot politikere, men er valget i høst den eneste måten man liksom kan nå inn til stortingsrepresentanter på, eller finnes det andre måter man også kan påvirke stortingsrepresentantene på?

Masud Gharahkhani

Altså, jeg pleier alltid å si at det er utrolig viktig at folk bruker stemmeretten da, ikke sant? For det er liksom noe med at vi er jo på topp i verden når det gjelder demokrati, pressefrihet, ytringsfrihet. Men det er ikke kommet av seg selv. Og skal vi ta vare på demokratiet vårt, så er vi avhengig av at folk faktisk deltar ved valg, så det har jeg lyst til å si. Det er utrolig viktig at folk stemmer. Les om ulike partier. Tenk på hvilket parti som er nærmest ditt hjerte og vær med å bestem.

For hvis ikke du bruker stemmen din, så sier du at det du er opptatt av ikke skal ha like stor betydning når man skal velge hvordan fordeling av de 169 er i Stortinget er. Men er det kun ved da 8. september at da er du liksom ferdig? Du kan ikke gjøre noe mer? Nei, det er jo det fine Norge. Du har muligheten til å ta kontakt med helsekomiteen når det er saker som handler om, for eksempel om mennesker med nedsatt funksjonsevne, og det skal behandles en sak. Det kan være høringer som komiteen tar initiativ til selv, og da kan organisasjoner melde seg og komme og si ifra. Det er veldig enkelt å ta kontakt med politikerne. Jeg tror mange blir sånn overrasket av, og liksom "oi, da tok jeg kontakt. Jeg fikk møte med stortingspresident eller en komitelederens statsråd", men det er jo det fine i Norge at å være med på å påvirke prosessene og de politiske beslutningene.

For hvis man ikke sier ifra, så er ikke det sikkert at politikerne får med seg alt av de hensynene man må gjøre i et sånt lovforslag eller andre forslag som kommer i salen da. Så det er jo utrolig mange mennesker som er innom her hver eneste dag, nettopp for å ha møte med politikere for å påvirke. Og det er ikke vanskelig å komme inn her. Vi er et ganske åpent storting og det er bra, og det tror jeg at uansett hvilket politisk parti du representerer, så ser du verdien av det da. Det tror jeg også at de politiske prosessene og tilliten mellom folk og politikerne også øker da.

Eilif Finnseth

En ting som jeg lurar på om du kan tegne opp for meg. Altså når regjeringen for eksempel legger frem et forslag, og akkurat nå så er Unge funksjonshemmede veldig gira på at det skal bli lagt fram et forslag i høst av den sittende regjeringen for å få CRPD inn i norsk lov. Det er jo veldig mange som har jobbet mye med i det de siste årene. Når et forslag som den blir lagt frem av regjeringen, hvordan blir den behandlet på Stortinget? Hva skjer med en sak?

Masud Gharahkhani

Først så vil jeg si at gleder meg virkelig at det forslaget kommer. For en som er opptatt av menneskerettigheter så vet jeg også at det har vært en sak som har engasjert veldig mange organisasjoner, ikke bare de med nedsatt funksjonsevne, at man skal inkorporere det i norsk lov, ikke sant? Menneskerettighetsloven. Og det er viktig for det sier noe om at i Norge så er alle en ressurs og alle bør delta i fellesskapet. Så når regjeringen da leverer fra seg et sånt lovforslag, så gjør de jo det. Og da blir jo det lest opp her i stortingssalen da, ikke sant? Av den statsråden som får æren akkurat den dagen å levere det til Stortinget. Så blir det da sendt til den aktuelle komiteen, og da begynner komiteen å jobbe.

Jeg vil jo tippe at den saken er en såpass stor sak at det vil være offentlig høring. At man kan melde på alle organisasjoner som jobber med den saken, og at man kommer og sier ifra. Så er det jo diskusjoner i komiteene da mellom de politiske partiene, og etter hvert da så blir det fremmet en sak til Stortinget i forhold til hvordan fremdriftsplanen skal være. Siden det er lov, så blir det da 2 behandlinger av den. Og det er noe med at man skal ha den sikkerhetsventilen hvis det har vært noe som ikke er helt på plass i første runde, så skal man ha liksom en runde til. Når det liksom er endelig vedtatt, så sendes jo det da til kongen, som det heter, og når det er skrevet under, så da er vi i gang.

Eilif Finnseth

Så kongen skriver under alle saker som blir vedtatt?

Masud Gharahkhani

Ja, altså det skal opp i kongen i statsråd som det heter da, så det er jo den måten man gjør det på. Ja så er vel litt sånn i utgangspunktet, og kan jo kongen si nei til ting, men det har vel aldri blitt gjort da. Men det er liksom sånn prinsippene er da. Hvordan maktfordelingen i Norge er, men det er jo liksom kongen i statsråd er jo det som det handler om, da.

Eilif Finnseth

Skjønner. En ting som jeg oppdaget for en stund siden, som for du nevnte litt, om at på Stortinget når de skal behandle ting, så sitter de liksom på tvers av partier og sånn. Jeg så for noen uker siden det jeg tror man kaller en cup votering. Jeg tror det var når man behandlet blant annet elektrifisering av Melkøya-saken og sånn. Det var ganske interessant å se på. Det gikk kjempefint kjempefort. Forrykende fort synes jeg.

Jeg tenkte jeg skulle følge med på en sak, og så skjønte jeg ikke helt når det ble vedtatt, og hva som var utfallet. Det var også et par ganger at stortingsrepresentantene måtte stoppe og gjør det på ny. Hvorfor skjer det så fort? Hvordan fungerer faktiske voteringer?

Masud Gharahkhani

Altså det ene er. Jeg tror liksom votering i Norge kontra mange andre steder er annerledes i den forstand at partiene har jo meldt det fra da til stortingspresidenten. Det er jo liksom sekretariat som mottar det. Altså for hva skal partiene stemme? Så jeg leser jo opp. Og det er jo liksom noe med at når du jobber i en komite så er jo de sakene du jobber med. Du følger ikke med på alle andre komiteer. Så derfor leser jeg opp at Arbeiderpartiet skal stemme sånn, Høyre skal stemme sånn, og så gjør folk det. Så er det jo litt sånn. Det har vært historisk mange sånne dokument 8 forslag, som egentlig handler om at representantene kan fremme forslag selv. Som betyr at det er lange dager, og vi må komme oss gjennom disse voteringene og det blir liksom masse voteringer. Og da blir det noen ganger litt sånn maraton da som du opplevde, men stort sett så går det veldig bra da. Og hvis jeg liksom merker eller andre av mine kollegaer som da leder møtene merker at nå begynner det å bli litt sånn krevende, så sier vi "pust godt inn, pust godt ut og så følger dere litt ekstra med", og så tar vi det. Det går veldig fint og det blir ganske riktig, da.

Eilif Finnseth

Hva er tanken med at man reiser seg opp og ned hele tiden?

Masud Gharahkhani

Det er en måte å vise om man er enig eller uenig. Altså det som også er annerledes med Norge i forhold til mange andre parlamenter da, eller i hvert fall noen parlamenter, er at du kan ikke stemme avholdende. Du skal faktisk si noe om du er for eller mot et forslag. Så det er liksom når du sitter da, så er du for, og hvis du er imot så så reiser du deg sånn.

Eilif Finnseth

Ja og da ser du over. Så når du leder den kampvotering, ser du faktisk ut over og ser at den personen som reiser seg opp, at det stemmer med hva den personen har stemt eller?

Masud Gharahkhani

Nei, men jeg tror ikke for å si det sånn. De pleier jo å si fra ganske raskt selv. La oss si da det er en sak som er helsekomiteen, så har jo alle partier en som heter fraksjonsleder, og er liksom den som leder den gruppa der, og de pleier da å være de som er raskest på å reise seg opp da. Det er et tegn på at nå må arbeiderpartifolk eller høyrefolk eller fremskrittspartifolk følge med.

Eilif Finnseth

Du nevnte litt det med å stemme som veldig viktig. Kanskje den viktigste deltakelsen i demokratiet, og at unge stemmer er også ganske viktig. Men det jeg lurte på er. Siden vi vet at den yngre generasjonen mellom 20 til 26 år er den aldersgruppen som stemmer minst. Vi kaller dem andregangsvelgere. Førstegangsvelgere stemmer nest minst. De eldre stemmer mest. Jeg antar at du kommer til å si at det er veldig viktig at alle stemmer, men er det på en måte helt sant? Er dette egentlig et demokratisk problem, eller bør kanskje de som har mest livserfaring, som kanskje er dem mellom 45 til 60, stemme mer enn de unge? Er dette en ting vi faktisk må bekymre oss over?

Masud Gharahkhani

Jeg synes vi skal bekymre oss over når valgdeltakelsen går tilbake da, som som man for eksempel så ved sist kommunevalg. Og det er jo både en sånn varsku til de politiske partiene. Treffer man på politikk som som tar tak i det du er opptatt av i hverdagen. Så det tror jeg politiske partier jobber med stadig vekk, og det handler om en klarer å mobilisere nok velgere eller ikke. Det betyr jo noe at folk forstår at det spiller en rolle om du stemmer på det partiet eller det partiet. For det er forskjeller i norsk politikk, og det er igjen viktig da at man tenker på det, og ikke minst da at hvis ikke jeg bruker stemmeretten min, så sier jeg fra meg sakene som er viktig for meg da.

Det er veldig viktig hvordan utdanningspolitikken er eller hvordan arbeidslivspolitikken er, ikke sant? Det betyr jo noe for meg hva slags muligheter jeg får. Så de sakene jeg er opptatt av, får jo mindre verdi. Ja, når man fordeler de 169 representantene fordi de har jo ulik politisk ideologi og ulike politiske prioriteringer, så det tror jeg er viktig da. Så er det jo litt

sånn at man jobber jo med dette. Jeg sier ikke at førstegangsvelgerne er, for vi er ikke helt i mål, men det har blitt mye bedre enn for eksempel da jeg var førstegangsvelger. Det tror jeg har noe med at man bruker mer tid på videregående skoler. Dette med at valglokaler er blitt mer tilgjengelig. Andregangsvelgere har kanskje en sammenheng med at man ser at det har vært veldig lav deltaker, spesielt ved kommunevalg.

Det kan jo være en sammenheng med at du liksom skal stemme, la oss si i Drammen på dem som er politikerne, og så studerer i Trondheim, ikke sant? Men det er liksom noe om hvordan noe når ut til deg om at "ja, men det betyr fortsatt noe hvordan du stemmer, for du er jo kanskje lyst til å flytte tilbake igjen til Drammen da". Og da betyr det noe hvordan politikken er der, så jeg tenker det er om hvordan jobber vi med det da. Bevisstgjøre, og så håper jeg jo og tror også at studentmiljøene selv, og institusjonene bruker tid på det. Og selvfølgelig vi som politikere.

Eilif Finnseth

Det tror jeg Unge funksjonshemmede har jo også merket at unge voksne med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer er ganske engasjerte, akkurat fordi at de også kan oppleve hvor viktige politiske gjennomslagene for dem er. Så vi deler jo det synet på at det er veldig viktig å kunne stemme når man er ung også. En annen ting som jeg har lurt på. Vi bestemmer jo på 8. september for å få en rekke nye stortingsrepresentanter inn. Noen har sittet veldig lenge. Noen har sittet noen dager. Men det jeg lurte på er, hvordan er det en hverdag til en stortingsrepresentant faktisk ser ut? Kan du forklare det?

Masud Gharahkhani

Ja, altså det som er vanlig da. Jeg er vel eneste som ikke sitter i en komité. Alle andre sitter i en komité, så du blir litt sånn fordelt. Det betyr jo da at du får mange forslag da fra regjeringen som vi nevnte, og da skal du behandle det i da først i fraksjonen hvor du sitter sammen med andre partikolleger. Så skal du da gjennomføre høringer som jeg sa. Så skal du da etter hvert komme til et gruppemøte i partiet ditt og fremme saken på hva du mener fra helsefraksjonen sin side. At det er viktig at liksom det skal være posisjonen til det og det partiet. Så etter hvert når saken kommer opp i salen, så skal du da holde et innlegg om det. Du skal være med å votere. I tillegg så er det jo slik at du skal jo ikke bare bruke hverdagen din her på huset, selv om det er privilegert å sitte på Stortinget, så må du ikke glemme at du er valgt til fra et valgdistrikt.

Du skal være tilgjengelig da for det fylket ditt. Besøke lokalsamfunn, besøke arbeidsplasser og bedrifter, ikke sant? Så det er en litt sånn mangfoldig arbeidsoppgave. Og det å være en stortingsrepresentant betyr at du har ikke sånn 8 til 4 hver dag. Du er på vakt hele tiden, og du må være forberedt på å møte når som helst. Faktisk så er det slik at når du blir valgt inn i Stortinget, altså de som blir valgt da etter valgdagen 8. september da er de her i 4 år. Du kan ikke si at i morgen "nå orker jeg ikke mer, eller nå er jeg sliten" eller noe. Du må faktisk gjennomføre det. Det er grunnlovspliktig å gjøre det, for det er liksom noe med forpliktelsen å gjøre. Du er ombud for folket da. Så det er mange forskjellige oppdrag du har.

Eilif Finnseth

Ja. Er man venner som stortingsrepresentanter? Jeg vil jo si at jeg er ganske vennskapelig med mine kolleger og har gode bånd. Det er 169 stortingsrepresentanter, Er de gode venner og kollegaer, eller er man litt sånn splitta?

Masud Gharahkhani

Nei, jeg tror også det vil overrasker mange, og det har jo noe med hvordan vi snakker om hverandre. Norge så har vi jo mye mer respektfull tone. Et mye mindre polarisert samfunn. Ja, vi lager ikke fiendebilder av hverandre, og det betyr jo noe. Jeg tror det som overrasker mange er at vi kan være i stortingssalen eller være i media, som også er en viktig del av oppgaven som en stortingsrepresentant har. At du har sånne tøffe og vanskelige debatter, og det høres ut som du nesten ikke kan snakke med hverandre.

Men det er litt sånn at det skal være litt temperament, men når du er ferdig, så kan du gå og ta en kopp kaffe eller noe annet for å si det sånn. Og det er liksom det veldig fine med Norge. Det er den kulturen. Og noe av årsaken til at du også jobber i komite er jo at du skal klare å skrive det sammen, ikke sant? Så du merker jo at selv ved et forslag eller lovforslag hvor det kan være ulike meninger, så er det også veldig mye om man er enige om da, men det er ofte ikke sånn som får mest fokus i media, ikke sant? Det er liksom alt det som det er uenighet om. Det er mye man skriver sammen og har enighet om da, og det er bra.

Eilif Finnseth

Det er jo veldig flott. Jeg har et siste spørsmål, kanskje et litt sånn overordnet spørsmål. Dette prosjektet som du er jo da med på nå. Vi kaller det Barrierefritt demokrati. Det er jo fordi at en visjon man kan ha, er at vi får et åpent demokrati uten barrierer for deltakelse. Og vi vet jo at det finnes barrierer i dag. Det finnes barrierer for personer som har funksjonsnedsettelse. Det kan være fysiske barrierer som manglende universell utforming.

Vi har fått nye valglover som kanskje kan motarbeide det, men det er mange dårlige holdninger man kan møte. Lave forventninger. Unge kan oppleve lite tiltro til politikerne. Man kan oppleve at man ikke blir representert, selv om man stemmer. At man ikke blir hørt. Så et litt sånn overordnet siste spørsmål. Hvordan er det man kan motarbeide barrierer i vårt demokrati?

Masud Gharahkhani

Jeg tror at hvis du ser på Norge, så er jo noe av det fine med Norge at vi er tillitssamfunn, ikke sant? Og hvis du spør folk. Tilliten du har da til de demokratiske institusjonene, så er det ganske høye tall sammenlignet med de fleste andre landene i verden. Og det handler jo nettopp om at folk opplever å bli sett, og de opplever å bli hørt. Er vi i mål? Nei. Er litt sånn som jeg sier, at når vi fikk grunnloven i 1814, og vi skal være stolt av den var den mest liberale og demokratiske grunnlov. Men realiteten var jo at alle hadde jo ikke stemmerett da, ikke sant? Så det har vært en kamp hele tiden for at det ikke bare var de med mest eiendom og med høyest utdanning som skulle stemme. Altså kvinner skulle ha stemmerett.

Og jeg vil si den dag i dag. Ytringsfrihetskommisjon, når de så på det, så kom de med tilbakemelding at mennesker med nedsatt funksjonsevne har større barrierer enn andre, ikke sant? Det er de tingene vi må ta tak i som politikere da. Og som organisasjoner, altså hvordan oppfordrer folk til å faktisk delta i politikken? Så handler det liksom om alt fra møterom, men også til hvordan møtene blir organisert. At alle opplever at her er det plass til meg. Det er jo slik at hvis du har nedsatt funksjonsevne, så er jo ikke du bare opptatt av politikkområder som handler om det.

Du har liksom mye andre erfaringer du ønsker å dele. Så jeg tror liksom det er det vi må jobbe med da. At flere og flere grupper blir inkludert både ved valg, men også i politiske prosesser. Det gjelder unge mennesker. Det gjelder de med ulike minoritetsbakgrunn, og der er vi ikke helt i mål enda. Så det er derfor jeg har alltid når det nærmer seg valg, så bruker jeg mye tid på det. Hvordan får vi flere mennesker til å bruke stemmeretten, og hvordan endre politiske partier seg sånn at flere blir inkludert i politiske prosesser?

Eilif Finnseth

Da tenker jeg at det første steget mot et barrierefritt demokrati er å delta ved årets valg da.

Masud Gharahkhani

Sant det. Bruk stemmeretten din, og ikke vær redd for å melde deg til tjeneste for politiske partier. Det trenger man at det også er folk som har lyst til å bli politikere. Så lær om de ulike politiske partiene.

Nå skal jeg dele en liten hemmelighet. Du finner nesten ikke en eneste politiker som kan si at "jeg er enig med mitt parti om alt". Så les om ulike politiske partier. Tenk på hvem er nærmest ditt hjerte og prøv det ut. Du vil se at det er enkelt å komme i kontakt med politikerne. Du er enkelt å komme i møte. og hvem vet, plutselig sitter så sitter du på Stortinget.

Eilif Finnseth

Ja, for en fin måte å avslutte det her på. Tusen takk.

Masud Gharahkhani

Takk skal du ha.